

УГОВОР О КОНТРОЛИ РОБЕ И ЗАКОН О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА

Друштвено-економске основе и значај контроле робе

У савременим, све сложенијим односима у унутрашњем и спољнотрговинском робно-новчаном промету све је чешће неопходно да се изврши одговарајућа стручна и непристрасна контрола робе и услуга у циљу унапређења робно-новчаног промета и избегавања непотребних спорних ситуација које отежавају и оптерећују што исправније правно регулисање робно-новчаног промета. Ова потреба се нарочито изражава код дистанционих уговорних односа код којих су уговорне стране просторно узајамно удаљене не само унутар једне земље јер се често њихова седишта налазе на територијама различитих држава. Пораст стручности и професионалности у контроли робе ствара неопходност ангажовања специјализованог и професионалног контролора робе и када се ради о уговорним странама који имају седиште у истом месту. Наиме, довољно стручна способност је често сметња да уговорне стране самостално изврше контролу робе за сопствене потребе. Технички развој и све израженијим тенденцијама у погледу стандардизације рада и стручног деловања такође доприносе свакодневној појави да се контрола роба не може више лаички посматрати и универзално од свакога обављати на успешан начин у унутрашњем и спољнотрговинском робно-новчаном промету. Све ово указује на неопходност правног регулисања и респектовања приликом регулисања узајамних уговорних односа, све веће стручности и професионалности приликом контроле роба и услуга у робно-новчаном промету. Овај захтев за специјализацијом у погледу контроле робе и услуга се остварује оснивањем посебних контролних организација које у циљу зараде трајно и професионално обављају стручну контролу робе и услуга.

На основу обављене контроле роба и услуга контролна организација преузима одговорност према своме одговорном партнеру у погледу стручности и веродостојности обављања контроле робе и услуга. У савременим робно-новчаним односима на овај начин регулисани односи у погледу одговорности контроле организације најчешће нису довољни јер је често неопходно да се на основу одговарајућих докумената конституише одговорност контролне организације и према другим учесницима

у робно новчаном промету. Контрола роба и услуга значи, све чешће, није једино од правног дејства и значаја једино за уговорне партнере код уговора о контроли робе, него и за друге учеснике у робно-новчаном промету. Ова додатна одговорност контролне организације се најчешће заснива на исправи о обављеној контроли робе и стручном налазу до кога се дошло приликом контроле роба и услуга. Докуменат о обављању контроле роба и услуга треба стално да добија што ефикаснија и строжија својства у циљу исправног регулисања односа на тржишту. Ова потреба и појава у савременом робно-новчаном промету се изражава у сталној и константној трансформацији исправе о извршеној контроли робе и услуга и њеном оспособљавању за задовољавање најразноврснијих и све сложенијих потреба.

Контрола робе и услуга се, историјски посматрано, у прво време јавља ради што исправнијег регулисања односа између продавца и купца робе код дистанционих уговорних односа. Уговор о куповини и продаји робе и односи између купца и продавца су били примарни у односу на контролу робе која је углавном имала извршни и егzekутивни карактер. Отуда се контрола робе појављује као саставни део купопродајних односа и уговора о куповини и продаји робе, а ангажовање контролне организације је у прво време била диспозитивна могућност купца у циљу заштите његових интереса према продавцу робе. Касније су се све чешће појављивали интереси и продавца за контролом робе или заједнички интереси купца и продавца или заједничка императивна законска обавеза у погледу одговарајуће контроле робе. У сваком случају, првобитни облици контроле робе су првенствено од контролне организације захтевали „пристрасност“ у корист комитента контролне организације из уговора о контроли робе. У појединим ситуацијама оваква контрола робе је могла задовољавати само одређени круг потреба, јер „пристрасност“ је често угрожавала опште поверење у прецизност а често и у стручност обављања контроле робе. Управо због тога се у све већој мери удаљује и осамостаљује контрола робе од правних односа из уговора о куповини и продаји робе или се умањује а често и потпуно елиминира правно дејство уговора о куповини и продаји робе према контроли робе. Погрешан би међутим био закључак да је контрола робе увек у „општем интересу“ за све учеснике у робно-новчаним односима јер би се на тај начин занемарили чести посебни интереси и посебне потребе комитента контролне организације коју она жели да оствари контролом робе и закључењем одговарајућег уговора.

Извори права о уговорима о контроли робе

У прво време ангажовањем контролне организације се правно регулисало одговарајућим одредбама о уговору о делу, а често и одговарајућим одредбама уговора о куповини и продаји робе. Ови правни оквири су веома брзо постали веома тесни јер су спречавали изражавање специфичности у погледу контроле роба и услуга којих је било све више

развојем посебних услужних делатности. У правној теорији се неоправдано релативно дуго негирала самосталност уговора о контроли робе у прилог неке опште теорије о општој обухватности правних правила о уговору о мандату када се радило о „пристрасној“ контроли робе и о уговору о делу као општем правном оквиру за све посебне привредне услуге, а самим тим и за услугу у погледу контроле робе. Ово се веома брзо показало као недовољно у односу на потребе без обзира на владајући став у правној теорији, који се последњих десетак година све више напушта. Нормала аутономног привредног права и то првенствено у облику општих услова пословања и стандардних уговора, у све већој мери се правно изражавају специфичности уговора о контроли робе. Ова постепена кодификација пословних обичаја као правила струке је у спољнотрговинском промету у све већој мери изражена и у облику унификације у погледу једнообразности правила и отклањања све већих разлика у схватањима у појединим земљама. И поред тога, према овим аутономним нормама привредника се у судској пракси изражавају одговарајуће резерве јер су контролне организације у многим земљама у монополском положају док услуга у погледу контроле робе су у све већој мери неопходне, тако да контролне организације преко својих општих услова пословања могу да наруше неопходну равнотежу економских интереса уговорних партнера код уговора о контроли робе.

Истовремено, одговарајућа правна правила о контроли робе и услуга се све чешће појављују у билатералним конвенцијама којима се регулише узајамна привредна сарадња између појединих држава. Ових одредаба у двостраним конвенцијама је све више и те одредбе су све прецизније. Треба нагласити да се често контрола робе појављује као неопходност у општем интересу и која се самим тим регулише одговарајућим императивним законским одредбама.

Материјално правне одредбе о уговору о контроли робе су међутим, веома ретке у позитивном законодавству. Детаљније материјално-правне одредбе у погледу уговора о контроли робе се углавном појављују једино у Чехословачкој и Немачкој Демократској Републици и то у одговарајућим законима у којима се регулишу спољнотрговински уговори.

Овакво стање у погледу извора права за уговор о контроли робе у упоредном законодавству указује на изузетан значај и допринос одговарајућих одредаба Закона о облигационим односима из 1978. године у којима се регулише уговор о контроли робе и услуга. Ово је први Закон у упоредном законодавству у коме се регулише уговор о контроли робе и услуга на општи начин без обзира да ли се ради о уговорима у унутрашњем робно-новчаном промету или о уговорима у спољнотрговинском робно-новчаном промету. До сада су се једино као спољнотрговински уговори материјално правно регулисали односи код уговора о контроли робе у Чехословачкој и Немачкој Демократској Републици. Код нас се као актуелно поставља питање усаглашавања општих услова пословања контролних организација Југославије са одговарајућим одредбама Закона о облигационим односима из 1978. године, али исто тако

и њихово прилагођавање веома значајним променама у унутрашњем спољнотрговинском промету. Формално-правно, доношењем Закона о облигационим односима из 1978. године ван снаге су стављене само оне одредбе у општим условима пословања контролних организација Југославије које су у супротности са императивним законским одредбама у овом Закону. Суштински се међутим због напред наведених разлога морају мењати и низ других одредаба у овим општим условима пословања јер је низ нових веома значајних пословних обичаја у овој области, нарочито у спољнотрговинском промету. И ако су у Закону о облигационим односима из 1978. године прихваћена многа савремена правно теоретска схватања у погледу уговора о контроли робе и услуга, поједине одредбе у овоме Закону које се односе на уговор о контроли робе проузрокују различита схватања о вредности и оправданости правних правила.

Појам уговора о контроли робе

У нашем позитивном праву нису усаглашене законске одредбе у погледу појма уговора о контроли робе. Док се у смислу члана 847. Закона о облигационим односима из 1978. године под уговором о контроли робе сматра уговор којим се једна уговорна страна — вршилац контроле, обавезује да стручно и непристрасно обави уговорену контролу робе и изда сертификат о томе, а друга страна — наручилац контроле, се обавезује да за извршену контролу исплати уговорену накнаду. У члану 61. Закона о промету роба и услуга са иностранством из 1977. године се одређује да се под пословима уговорне контроле квалитета и квантитета робе у међународном промету, у смислу овога Закона, подразумева контрола квалитета, квантитета и других својстава робе која се врши на основу уговора закљученог између организације удруженог рада за вршење те контроле и комитента, првенствено ради утврђивања да квалитет, квантитет и друга својства робе испуњавају услове из уговора закљученог између купца и продавца робе.

Сматрамо да је неопходно да се у нашем позитивном праву отклони овај дуалитет у погледу појма уговора о контроли робе, али исто тако и термилошке неусаглашености које најчешће нису само термилошке, него су и суштинске природе.

Поставља се као прво питање шта је исправније схватање у погледу назива овога уговора. Да ли је исправније говорити о уговору о контроли робе и услуга како је то учињено у Закону о облигационим односима из 1978. године, или је исправније схватање да се ради о уговору о контроли квалитета и квантитета робе. У правној теорији код нас и у низу других земаља прихваћено је једно друго схватање, то је схватање да се ради о уговору о квалитету и квантитету робе, а исто тако и схватање да је у питању уговор о контроли робе. Схватање у овом погледу у Закону о облигационим односима из 1978. године по коме је у питању уговор о контроли робе и услуга је ново јер се посебно истичу у називу

овога уговора и услуге. Сматрамо да то није потребно и да није правно теоријски исправно говорити истовремено о уговору о контроли робе и услуга када се у одговарајућим законским одредбама у ствари једино регулише уговор о контроли робе. Истовремено сматрамо да се не истичу никакве специфичности у погледу контроле услуга, а којих свакако има и које се морају поштовати, и да је самим тим много исправније говорити једино о уговору о контроли робе јер је у крајњој линији и услуга посебна врста робе.

Схватање да се ради о уговору о контроли квантитета и квалитета робе сматрамо да је у правно теоретском смислу превазиђено јер нема никаквих правних разлика између контроле квалитета робе и контроле квантитета робе, а истовремено је у савременим условима све теже утврдити разлику између квалитета и квантитета а истовремено та разлика у правном погледу није потребна.

Сматрам да је најисправније да се овај уговор назове уговором о контроли робе, док се уговор о контроли услуга може сматрати посебном врстом овог уговора, уз одговарајуће специфичности. Одредба у члану 857. Закона о облигационим односима из 1978. године којом се предвиђа да се одредбе о контроли робе примењују на контролу услуга свакако није довољна, а истовремено је у контрадикцији са називом овога уговора. С једне стране није довољна ова одредба јер се занемарују специфичности контроле услуга, а с друге стране оваква законска одредба непотребна је јер је назив Главе XXIII Закона о облигационим односима из 1978. године: „Уговор о контроли робе и услуга” што значи да се све одредбе ове главе односе на овај уговор.

Поставља се питање да ли се увек ради једино о контроли „робе” или се може радити о контроли других ствари које немају својства робе. Према члану 857. Закона о облигационим односима из 1978. године примењују се иста правила када се ради о контроли робе и када је у питању контрола ствари које нису намењене промету. Сматрамо због тога да се у суштини ради о контроли свих ствари јер се примењују иста правила о контроли и о уговору о контроли робе. У пословној пракси такође нема никаквих разлика да ли се ради о контроли ствари које су намењене промету или које нису намењене промету. Због тога сматрамо да се термин „контрола робе” треба тумачити као контрола свих ствари и да је због тога оваква формулација члана 857. Закона о облигационим односима из 1978. године непотребна јер само ствара нејасноћу у непотребној претпоставци да су све друге одредбе у погледу контроле робе прилагођене и изражене једино ради контроле ствари које су намењене промету а то није тачно нити је исправно. „Контрола робе” треба да се тумачи у најширем смислу као контрола свих ствари и самим тим члан 857. Закона о облигационим односима из 1978. године се појављује као непотребан. Контрола ствари или робе се не мора вршити и у пракси се не обавља једино ради захтева у погледу промета ствари или робе. То могу бити други интереси и циљеви као на пример, што је у пракси чест случај, у погледу класификације превозних средстава ради утврђивања различите висине премије осигурања за осигу-

рање тих ствари или те робе или ради разматрања да ли је у неком другом уговорном односу неки од уговорних партнера испунио своју обавезу у погледу превоза или неке друге привредне услуге коју треба да обави том ствари односно том робом.

У појму уговора о контроли робе на основу Закона о облигационим односима из 1978. године употребљавају се термини „вршилац контроле” и „наручилац контроле” у циљу означавања уговорних страна. У Закону о промету робе и услуга са иностранством из 1977. године уговорне стране код овога уговора су организација удруженог рада за вршење контроле и комитент. Очигледно је да треба отклонити ове термилошке разлике, али се истовремено поставља питање који су термини исправнији.

Употребљени термини у Закону о облигационим односима из 1978. године нису уобичајени у пословној пракси, а исто тако су веома ретки у правној теорији, и у упоредном законодавству. Истовремено ови термини „вршилац контроле” и „наручилац контроле” су прилично архаични и непрецизни јер непосредни вршилац контроле не мора бити уговорна страна код уговора о контроли робе, док наручилац контроле не наручује увек исту и стандардизовану услугу с обзиром да постоје велике разлике у могућностима и степену и обиму контроле робе. Значи, ови термини нису довољно јасни и могу створити непотребне правне непрецизности које треба избегавати. Сматрамо да су у начелу код ових питања бољи термини употребљени у Закону о промету роба и услуга са иностранством из 1977. године. По овоме Закону код уговора о контроли робе се ради о уговорном односу између „организације удруженог рада „за вршење контроле” и „комитента”. Термин „комитент” је у општој употреби код нас и у низу других земаља. Због тога сматрамо да је исправнији од термина „наручилац контроле”. У погледу другог уговорног партнера термин „организација удруженог рада за вршење контроле” из Закона о промету робе и услуга са иностранством из 1977. године је бољи од термина „вршилац контроле”, јер се првим термином одмах указује и на ту околност да послове контроле робе код нас могу обављати једино организације удруженог рада. У правној теорији се ради означавања ове друге уговорне стране често употребљавају термини „контролор” или „контролна организација” за које сматрамо да су јаснији и бољи, нарочито термин „контролна организација”.

Поред ових, на први поглед термилошких разлика, у нашем позитивном праву у погледу појма уговора о контроли робе, постоје и друге разлике између Закона о облигационим односима из 1978. године и Закона о промету робе и услуга са иностранством из 1977. године а које су битније природе у правном теоретском смислу. Док се у Закону о промету робе и услуга са иностранством из 1977. године још увек задржава превазиђено схватање о правној повезаности и акцесорној природи уговора о контроли робе у односу на уговор о купопродаји, у Закону о облигационим односима из 1978. године се превазилази ова правна повезаност уговора о купопродаји робе и уговора о контроли

робе. Сматрамо да је у овом погледу много исправније схватање које је изражено у Закону о облигационим односима из 1978. године, јер уговор о контроли робе није и не мора да буде у никаквим правним повезаностима са уговором о куповини и продаји. Између ове разлике у схватањима крије се у ствари једно друго правно теоретско опредељење у овим законима. Наиме, уколико би постојала повезаност код ова два уговора најчешће би контролна организација обављала контролу робе за рачун купца или продавца. У том погледу би се у много већој мери радило о некој врсти мандата а не о посебној и специјализованој контроли робе у циљу зараде. Сматрамо да је погрешан и супротни закључак до кога се дошло у одговарајућој одредби Закона о облигационим односима из 1978. године а то је да се код уговора о контроли робе увек ради о непристрасној контроли, пошто се у пословној пракси појављују случајеви да контролну организацију ангажује комитент у циљу стручне заштите његових интереса а не ради индиферентног и непристрасног контролисања робе од стране контролне организације. Сматрамо да је приликом одређивања појма уговора о контроли робе много исправније да се изостави ова тзв. „непристрасност” јер различити методи и различити обими контроле робе могу довести до различитих резултата а управо ова селективност обима и врсте контроле припада комитенту као уговорном партнеру контролне организације.

У члану 847. Закона о облигационим односима из 1978. године приликом утврђивања појма уговора о контроли робе се утврђује обавеза пословне организације да изда сертификат о извршеној контроли. Сматрамо да ово схватање није исправно јер уговор о контроли робе постоји и онда када контролна организација нема обавезу да изда сертификат о обављеној контроли робе, а таквих ситуација је доста у пословној пракси. Сертификат о извршеној контроли робе није увек потребна исправа код уговора о контроли робе, нити се постојање овог уговора у пословној пракси често повезује са издавањем сертификата. Сертификат је исправа која може бити од користи комитенту у правним односима са трећим лицима. Због тога је довољно констатовати да се сертификат о извршеној контроли робе издаје једино на захтев комитента, јер он најбоље познаје своје интересе и разлоге због којих је закључио уговор о контроли робе. Због тога сматрамо да се у члану 849. Закона о облигационим односима из 1978. године изражавају правила која је у правно-теоретском погледу веома тешко бранити ради се о ништавости одредаба уговора о контроли робе којима се контролној организацији налаже обављање појединих радњи којима се може утицати на непристрасност у вршењу контроле, а исто тако и правила да је контролна организација извршила своју уговорну обавезу тек издавањем сертификата. Уместо ове тзв. „непристрасне” много је исправније конституисати дужност стручног обављања контроле робе а извршење контроле робе издавањем сертификата може бити условљено једино у случају постојања одговарајућих захтева комитента. Значи, стручно и савесно обављање контроле робе не треба идентификовати са непристрасно-

шћу, док обавеза издавања сертификата о извршеној контроли робе не постоји у свим појединим облицима и појединим врстама уговора о контроли робе. У ставу 2. члана 61. Закона о промету робе и услуга са иностранством из 1977. године је предвиђена могућност преузимања робе за рачун купца као комитента контролне организације. Ово преузимање робе за рачун комитента очигледно не може бити непристрасно, али мора бити обављено савесно и стручно. Постојање обавезе издавања сертификата од стране контролне организације не треба уносити у појам овога уговора јер та обавеза не мора постојати у сваком уговорном односу између контроле организације и комитетца, и самим тим није битни елемент појма уговора о контроли робе.

Поставља се питање да ли постоје, и да ли треба да постоје битније и значајније разлике у погледу појма уговора о контроли робе у унутрашњем и спољнотрговинском робно-новчаном промету. Сматрамо да се ради о истој делатности и о истом уговору, и да самим тим и не постоје никакве битне разлике у погледу уговора о контроли робе у унутрашњем и спољнотрговинском робно новчаном промету.

Контролна организација обавља контролу робе на основу уговора о контроли робе, стално и професионално, значи у циљу зараде. Поставља се питање да ли постоји уговор о контроли робе и у оним ситуацијама када у уговору није уговорено или када је у уговору укључена накнада контролне организације за извршену контролу робе. Сматрамо да је исправно схватање које је изражено у члану 852. Закона о облигационим односима из 1978. године по коме контролна организација има право на уобичајену накнаду и онда када је ова накнада изричито уговорена. Међутим, ова одредба је у супротности са чланом 847. Закона о облигационим односима из 1978. године у коме се одређује појам уговора о контроли робе јер се једино говори о обавези наручиоца контроле да исплати „уговорену накнаду”. Оваквом формулацијом појма уговора о контроли робе елиминише се могућност захтева уобичајене накнаде за обављање контроле робе када то није уговорено, или исто тако се ограничава постојање уговора о контроли робе без „уговорене накнаде”. Сматрамо да се ради једино о погрешној формулацији а не о неком посебном схватању о уговору о контроли робе. Исто тако сматрамо да уговор о контроли робе постоји и онда ако је у уговору изричито искључена накнада контролне организације јер се на тај начин могу остваривати неки економски интереси контролне организације. У пословној пракси су чести случајеви да се послови контроле робе обављају као уобичајени споредни послови уз неке друге привредне услуге. Тада се ови уобичајени, споредни послови могу обављати и бесплатно а да се при томе ипак конституишу све обавезе контролне организације, нарочито у погледу стручности и савесности приликом обављања контроле робе.

Посебне врсте уговора о контроли робе

У пословној пракси и у нашем и страном позитивном праву, а исто тако и у правној теорији, појављују се различите врсте уговора о контроли робе.

Поред специфичности у погледу контроле услуга, најчешће се појављују уговори о контроли робе са гаранцијом и уговор о контроли робе са преузимањем. Посебни правни односи и посебне врсте уговора о контроли робе се појављују ако у контроли робе учествује већи број контролних организација.

У члану 61. Закона о промету робе и услуга са иностранством из 1977. године, поред уговора о контроли робе са преузимањем, предвиђа се и контрола паковања и отпремања робе, контрола утовара, истовара, претовара, транспорта и слагања робе у транспортно средство, контрола складишног простора, контрола транспортних средстава, вршење експертиза итд.

У Закону о облигационим односима из 1978. године у члану 855. је делимично регулисана контрола робе са вршењем појединих правних радњи, у члану 856. контрола робе са гаранцијом, а у члану 854. поверавање контроле робе другом вршиоцу контроле. Сматрамо да су правила о контроли робе са вршењем појединих правних радњи сувише архаично постављена, јер се не указује директна повезаност између контроле робе и преузимања робе а која је неопходна код ове посебне врсте уговора о контроли робе.

Контрола робе са гаранцијом је у члану 856. Закона о облигационим односима из 1978. године исправно регулисана иако је можда могла да се употреби боља реч од „непромењивости својства” јер се често у пракси гарантује не само непромењивост својстава него и исправност контролисања контролисане робе.

Поверавање контроле робе другом контролору робе је у смислу члана 854. Закона о облигационим односима из 1978. године увек допуштено ако није изричито у уговору забрањено. Потпуна исправна уговорна контрола организација у случају поверавања контроле робе другоме према своме комитенту у потпуности треба да одговара за рад друге контролне организације.

Ова правила о појединим врстама о контроли робе нису довољна. Због тога треба очекивати њихову много детаљнију разраду у пословној пракси, нарочито у општим условима пословања контролних организација, али су свакако добра основа за ове облике конкретизације у пословној пракси.

Закључна разматрања

Уговор о контроли робе је у нашем позитивном праву први пут детаљније правно регулисан у Закону о облигационим односима из 1978. године. У томе погледу ове одредбе су од изузетног значаја за даљи раз-

вој правно-теоретских схватања о овом уговору, а исто тако и у свакодневној пословној пракси.

У Закону о промету робе и услуга са иностранством из 1977. године се у приличној мери на друкчији начин одређује појам уговора о контроли робе у односу на одговарајуће одредбе Закона о облигационим односима из 1978. године. Не ради се једино о термилолошким разликама, него и о веома значајним суштински различитим теоретско-правним одређењима.

Сматрамо да разлике у појмовном одређивању уговора о контроли робе у нашем позитивном праву треба отклонити, али исто тако сматрамо да треба у много већој мери респектовати и прихватати новија правно-теоретска схватања о уговору о контроли робе него што је то учињено у нашем позитивном праву.

Без обзира на изузетан значај одговарајућих правила о уговору о контроли робе која су изражена у Закону о облигационим односима из 1978. године, сматрамо да ова правила нису довољна и да је неопходно доношење јединствених општих услова пословања пословних организација Југославије у којима би се у највећој мери кодификовали постојећи пословни обичаји у овој привредној делатности, али исто тако предвидела и много прецизнија и конкретнија правила о уговору о контроли робе него што је то тренутно учињено у нашем позитивном праву.

др Славко Царић

РЕЗЮМЕ

Договор о контроле товара и Закон об облигационных отношениях

Договор о контроле товара в нашем утвержденном законе впервые был подробнее регулирован с юридической стороны в Законе об облигационных отношениях от 1978 года. В этом отношении эти постановления имеют большое значение для дальнейшего развития теоретических понятий об этом договоре, а также и для повседневной деловой практики.

В Законе о товарообороте и услугах с границей от 1977 года определяется в некоторой степени иначе понятие о контроле товара по отношению к соответствующим постановлениям Закона об облигационных отношениях от 1978 года. Здесь идет речь не только о терминологических отличиях, но и об очень значительных существенных разных теоретически-правовых дефинициях.

Считаем, что следует отклонить разницу в понятийном определении договора о контроле товара в нашем утвержденном законе, но также считаем, что следует в большей степени уважать и принимать новые теоретически-правовые понятия о договоре о контроле товара, нежели это имеет место в нашем утвержденном законе.

Несмотря на исключительное значение соответствующих правил о договоре о контроле товара, содержащихся в Законе об облигационных отношениях от 1978 года, считаем, что эти правила не являются достаточными и, что в связи с этим необходимо принятие единственных общих условий делопроизводства деловых организаций Югославии, в которых в наибольшей степени кодифицировали бы существующие деловые обычаи в этой хозяйственной деятельности, но и предвиделись и более точные и конкретные правила о договоре о контроле товара, нежели это в настоящее время сделано в нашем утвержденном законе.

A SUMMARY

The Contract of Control of Goods and the Law on Obligation Relations

The contract of control of goods has been legally regulated in detail in our standing law through the Law on Obligation Relations of 1978. for the first time. In that respect, these regulations are of extraordinary significance for the further development of the legal and theoretical conceptions about contract, as well as the day to day business practice.

In the Law on Turnover of Goods and Services with Foreign Countries of 1977, the concept of the contract of control of goods is determined to a considerable extent in a different way in comparison to the corresponding regulations in the Law on Obligation Relations of 1978. It is not only a matter of terminological disparity, but also a matter of very significant and essentially different theoretical and legal concepts.

The author feels that the differences in the conceptual determination of the contract of control of goods in our standing law should be eliminated, but also that newer legal and theoretical concepts of the contracts of control of goods should be respected and accepted to a far greater extent than has been done in our standing law so far.

Regardless of the extraordinary significance of the appropriate regulations about the contract of control of goods laid down in the Law on Obligation Relations of 1978, the author thinks that these regulations are not sufficient and that it is necessary to establish uniform general conditions of business activity for all business organisations in Yugoslavia, in which the existing business customs would be codified to the greatest possible extent, and also envisage many more precise and concrete regulations concerning the contract of control of goods than it has been done in our standing law so far.

RÉSUMÉ

Le contrat de contrôle des marchandises et la Loi relative aux rapports d'obligation

Le contrat de contrôle des marchandises dans notre droit positif a été pour la première fois réglementé avec plus de détails dans notre Loi relative aux rapports d'obligation de 1978. A ce point de vue ces dispositions sont d'une importance exceptionnelle surtout pour le développement ultérieur des conceptions juridico-théoriques sur ce contrat, et de même dans la pratique des affaires quotidiennes.

Dans la Loi relative au commerce des marchandises et des services avec l'étranger de 1977 est déterminée dans une large mesure d'une manière différente la notion du contrat de contrôle par rapport aux dispositions correspondantes de la Loi relative aux rapports d'obligation de 1978. Il ne s'agit pas uniquement des différences terminologiques, mais aussi de très importantes déterminations juridico-théoriques essentiellement différentes.

Nous considérons que les différences dans la détermination de la notion du contrat de contrôle des marchandises doivent être éliminées dans notre droit positif, mais de même nous considérons qu'il faut respecter dans une bien plus large mesure et adopter les nouvelles conceptions juridico-théoriques sur le contrat de contrôle des marchandises que cela n'a été effectué dans notre droit positif.

Sans égards à l'importance exceptionnelle des règles correspondantes du contrat de contrôle des marchandises qui sont énoncées dans la Loi relative aux rapports d'obligation de 1978, nous considérons que ces règles ne sont pas suffisantes et qu'il est indispensable d'adopter des conditions générales uniques de la gestion des affaires des organisations économiques de la Yougoslavie dans lesquelles seraient codifiées dans la plus large mesure les coutumes d'affaires existantes dans cette activité économique, mais de même il serait nécessaire de prévoir des règles beaucoup plus précises et plus concrètes sur le contrat de contrôle des marchandises, que cela n'a été effectué présentement dans notre droit positif.